JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
GEORGIOS COSMAS
29 päivänä kesäkuuta 1995 *

1. Ennakkoratkaisukysymykset, jotka Tribunal Tributário de Segunda Instância de Lisboa on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla, ovat nousseet esille SEIM — Sociedade de Exportação e Importação de Materiais Ld.ª:n (jäljempänä SEIM) Tribunal Tributário de Segunda Instância de Lisboa -nimisessä tuomioistuimessa tekemää valitusta käsiteltäessä.

2. Kansallinen tuomioistuin pyytää yhtäältä määrittelemään tuonti- tai vientitullien peruuttamishakemuksen hylkäämispäätöksen oikeudellisen luonteen ja toisaalta tulkitsemaan asianomaisessa lainsäädännössä olevan yleisen kohtuullisuuslausekkeen valossa säännöksiä, joissa määritellään tällaisen hakemuksen hyväksymisedellytykset.

3. Nämä kysymykset koskevat konkreettisesti komission 20.6.1980 antaman asetuksen (ETY) N:o 1574/80 [1] 7 artiklan 1 kohdan, neuvoston 2.7.1979 antaman asetuksen (ETY) N:o 1430/79 [2], sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston 7.10.1986 antamalla asetuksella (ETY) N:o 3069/86 [3], 1 artiklan 2 kohdan d alakohdan ja 13 artiklan 1 kohdan sekä komission 12.12.1986 antaman asetuksen (ETY) N:o 3799/86 [4] 5 artiklan 2 kohdan tulkintaa; kysymykset koskevat myös edellä mainitun asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohdan pätevyyttä.

I — Asiaa koskeva lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö

4. Asetuksessa N:o 1430/79 määritellään edellytykset, joiden täyttyessä toimivaltaiset viranomaiset palauttavat tai peruuttavat tuonti- tai vientitullit (ensimmäisen artiklan 1 kohta).

* Alkuperäinen kieli: kreikka.

1 — Tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 16 ja 17 artiklan soveltamissäännöksistä annettu asetus (EYVL 1980 L 161, s. 3). — Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa.

2 — Tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta annettu asetus (EYVL 1979 L 175, s. 1). Asetus kumottiin yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2913/92 (EYVL 1992 L 302, s. 1). — Asetus N:o 1430/79 suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa.

3 — Tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta annetun asetuksen N:o 1430/79 muuttamisesta annettu asetus (EYVL 1986 L 286, s. 1). — Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa.

4 — Tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 4 a, 6 a, 11 a ja 13 artiklan soveltamissäännöksistä annettu asetus (EYVL 1986 L 352, s. 19). — Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa.

5. Asetuksen N:o 1430/79 ensimmäisen artiklan 2 kohdan d alakohdassa säädetään, että asetuksessa tarkoitetaan:

"'peruuttamisella': sellaisten tuonti- tai vientitullien kokonaan tai osittain kantamatta jättämistä, jotka niiden kantamisesta vastaava viranomainen on kirjannut tileihin, mutta joita ei vielä ole maksettu".

6. Kyseisen asetuksen I osassa säädetään sitten tuontitullien palauttamis- tai peruuttamistapauksista (jaksot A, B, C, D ja E) sekä tuontitullien palauttamis- tai peruuttamismenettelystä.

7. Asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 3069/86 (1 artiklan 6 alakohdalla), 1 ja 2 kohdassa osoitetaan tiettyjä seikkoja, joiden perusteella tuontitullit voidaan palauttaa tai peruuttaa. Tarkemmin sanottuna tässä artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tuontitullit voidaan jaksoissa A—D tarkoitettuja erityistilanteita lukuunottamatta palauttaa tai peruuttaa erityistilanteissa, jotka aiheutuvat muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista.

Tilanteet, joissa ensimmäistä alakohtaa voidaan soveltaa, samoin kuin tässä tarkoituksessa sovellettavat yksityiskohtaiset menettelytapasäännökset määritellään 25 artiklassa säädetyssä menettelyssä. Palauttamiselle tai peruuttamiselle voidaan asettaa erityisedellytyksiä.

2. Tuontitullit palautetaan tai peruutetaan edellä kohdassa 1 osoitettujen syiden perusteella hakemuksesta, joka on jätettävä kyseiseen tullitoimipaikkaan ennen kantamisesta vastaavan viranomaisen tekemästä, kyseisten tullien tileihin kirjaamisesta laskettavan 12 kuukauden määräajan päättymistä.

Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa sallia tämän määräajan ylittämisen."

8. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on useasti korostanut [5], asetuksen N:o 1430/79 13 artiklassa otetaan käyttöön yleinen

5 — Ks. esim. asia 283/82, Papierfabrik Schoellershammer v. komissio, tuomio 15.12.1983 (Kok. 1983, s. 4219, 3 kohta) ja yhdistetyt asiat 244/85 ja 245/85, Cerealmangimi ja Italgrani v. komissio, tuomio 12.3.1987 (Kok. 1987, s. 1303, 10 kohta).

kohtuullisuuslauseke. Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin myös osoittanut tämän lausekkeen soveltamisedellytykset sen välttämiseksi, ettei lauseketta käytettäisi väärin ja lopulta vastoin yhteisön lainsäätäjän tahtoa. Yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että kansallisten tuomioistuinten toimivaltaan kuuluu tutkia, täyttyvätkö kaikki 13 artiklassa säädetyt edellytykset, toisin sanoen niiden kuuluu tutkia, ettei asianomainen ole menetellyt vilpillisesti tai ilmeisen välinpitämättömästi ja että menettelytapasääntöjä on noudatettu [6].

9. Asetuksessa N:o 3799/86 vahvistetaan muun muassa asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan soveltamissäännökset.

10. Ensimmäisen osaston B jakson I kohdassa osoitetaan tiettyjä "erityistilanteita, joissa tuontitullit voidaan palauttaa tai peruuttaa tai joissa niitä ei voida palauttaa tai peruuttaa". Kyseisen kohdan 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Perusasetuksen [7] 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna erityistilanteena ja sen estämättä, että muita tilanteita on arvioitava tapauskohtaisesti 6—10 artiklassa säädetyssä menettelyssä,

1) (— —)

2) ei yksinään pidetä seuraavia erityistilanteita, jotka aiheutuvat muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista:

a) (— —)

b) (— —)

c) sitä, että tullietuuskohtelun saamiseksi vapaaseen liikkeeseen ilmoitetuille tavaroille esitetään asiakirjoja, jotka myöhemmin todetaan vääriksi, väärennetyiksi tai kyseisen tullietuuskohtelun myöntämiseen kelpaamattomiksi, vaikka ne olisi esitetty vilpittömässä mielessä."

11. Niinpä 4 artiklassa oleva luettelo ei ole tyhjentävä, vaan esimerkinomainen; myös tämän vuoksi yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että toimivaltaisten viranomaisten on arvioitava tapauskohtaisesti, muodostaako konkreettinen tilanne, jota ei ole

6 — Asia C-250/91, Hewlett Packard France, tuomio 1.4.1993 (Kok. 1993, s. I-1819, 47 kohta).

7 — Eli asetuksen N:o 1430/79.

mainittu tässä luettelossa, yhteisön sovellettavassa lainsäädännössä tarkoitetun erityistilanteen [8].

12. Asetuksen N:o 1430/79 16 artiklassa säädetään tuontitullien peruuttamishakemusta jätettäessä noudatettavasta menettelystä:

"(— —) tuonti- tai vientitullien palauttamis- tai peruuttamishakemus on jätettävä nämä tullit tileihin kirjanneeseen tullitoimipaikkaan, jolleivät toimivaltaiset viranomaiset osoita tätä varten muuta toimipaikkaa.

Hakemukseen on liitettävä kaikki hakijan käytettävissä olevat todisteet, jotta toimivaltaiset viranomaiset voivat ratkaista hakemuksen ottaen huomioon hakijan esittämät perusteet. Katsoessaan sen tarpeelliseksi toimivaltaiset viranomaiset voivat asettaa hakijalle määräajan, jonka kuluessa lisätodisteet on toimitettava".

13. Asetuksen N:o 1430/79 18 artiklassa määritellään viranomaiset, joilla on toimivalta ratkaista tuontitullien peruuttamishakemukset:

"Viranomainen, jolla on toimivalta ratkaista tuonti- tai vientitullin palauttamis- tai peruuttamishakemus, on kaikissa tapauksissa sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, jossa kyseiset tullit on kirjattu tileihin."

14. Lisäksi asetuksessa N:o 1574/80 vahvistetaan asetuksen N:o 1430/79 16 ja 17 [9] artiklan soveltamissäännökset. Asetuksen N:o 1574/80 7 artiklan 1 kohta kuuluu seuraavasti:

"1. Kun päätöksen tekevällä viranomaisella on käytössään kaikki tarvittavat tiedot, sen on ratkaistava hakemus viipymättä ja annettava päätös kirjallisesti tiedoksi hakijalle."

15. Edellä mainitun asetuksen N:o 3799/86 B jakson II kohdassa olevissa menettelytapasäännöksissä jaetaan toimivalta ratkaista tuontitullien peruuttamis- tai palauttamishakemusten hyväksymisestä tai hylkäämisestä aiheutuvien riitojen ratkaisemiseksi tehdyt

8 — Ks. edellä alaviitteessä 6 mainittu asia Hewlett Packard France, tuomion 39 kohta ja julkisasiamies Tesauron asiassa antaman ratkaisuehdotuksen 10 kohta.

9 — Asetuksen N:o 1430/79 17 artikla koskee tilannetta, jossa tavarat ovat toisessa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa tavaroiden tuontiin tai vientiin liittyvät tuonti- tai vientitullit on kirjattu tileihin.

hakemukset komission ja kansallisten tulliviranomaisten kesken ja asetuksessa osoitetaan, mitkä päätökset jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä (5 artikla) ja mitkä päätökset komission on tehtävä (6 artikla). Asia on konkreettisesti ilmaistu näin:

5 artikla:

"1. (— —)

2. Jos perusasetuksen [10] 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua hakemusta käsittelevä jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen toteaa, että hakemuksen tueksi esitetyt seikat vastaavat jotakin 4 artiklan 2 kohdassa kuvatuista olosuhteista, se ei voi palauttaa kyseisiä tuontitulleja tai peruuttaa niitä."

6 artikla:

"1. Kun jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, jonka käsiteltävänä perusasetuksen [11] 12 artiklan 2 kohdan mukainen palauttamis- tai peruuttamishakemus on, ei voi 4 artiklan säännösten perusteella päättää, onko tullit palautettava tai peruutettava, sen on hylättävä hakemus, jos hakemukseen ei ole liitetty todisteita erityistilanteesta, joka johtuu muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista.

Kaikissa muissa tapauksissa toimivaltaisen viranomaisen on siirrettävä asia komissiolle, jotta komissio ratkaisisi sen 7—10 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen. Komissiolle lähetettävien asiakirjojen on sisällettävä kaikki kyseisen tapauksen täydelliseksi tutkimiseksi tarvittavat tiedot.

Komissio ilmoittaa kyseiselle jäsenvaltiolle välittömästi asiakirjojen vastaanottamisesta.

Komissio voi pyytää lisätietoja, jos jäsenvaltion toimittamat tiedot osoittautuvat riittämättömiksi, jotta komissio voisi ratkaista

10 — Eli asetuksen N:o 1430/79.

11 — Eli asetuksen N:o 1430/79.

käsiteltäväkseen saatetun tapauksen tietoisena kaikista siihen vaikuttavista seikoista.

2. (— —)"

II — Tosiseikat

16. SEIM tilasi tiettyjä tavaroita Länsi-Saksaan sijoittautuneelta yritykseltä, toi ne Portugaliin ja liitti niihin tavaroiden alkuperätodistuksen (EUR 1), jonka Saksan tulliviranomaiset olivat antaneet ja jossa todistettiin, että tavarat olivat Saksan liittotasavallan alkuperätuotteita. Niinpä nämä tavarat tuotiin tullitta näihin tavaroihin sovellettavan yhteisön tullilainsäädännön mukaisesti.

17. Saksan tulliviranomaiset mitätöivät myöhemmin alkuperätodistukset sillä perusteella, että ne oli annettu virheellisesti, ja ilmoittivat mitätöinnistä Portugalin vastaaville viranomaisille. Porton tullitoimipaikan Conferência Final, joka hoiti tätä tapausta tuontitullien jälkikannossa kantamista koskevassa menettelyssä, päätti määrätä maksettavaksi 7 660 587 portugalin escudon (PTE) suuruisen summan.

18. Kun SEIMiä vaadittiin maksamaan tämä summa, se kieltäytyi ja ilman, että sille olisi myönnetty maksuaikaa, että sen olisi sallittu maksaa summa vähitellen tai että sille olisi myönnetty mitään muutakaan maksuhuojennusta, se valitti Tribunal Fiscal Aduaneiro do Portoon tästä tullien määräämistä koskevasta päätöksestä ja vaati päätöksen kumoamista.

19. Samanaikaisesti SEIM kääntyi Porton tullitoimipaikan johtajan puoleen ja väitti täyttävänsä 24.7.1979 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1697/79 [12] seuraavasti kuuluvassa 5 artiklan 2 kohdassa asetetut edellytykset:

"Toimivaltaiset viranomaiset voivat jättää *jälkikannossa* kantamatta ne tuonti- tai vientitullit, jotka ovat jääneet kantamatta tulliviranomaisen itsensä tekemän sellaisen virheen vuoksi, jota verovelvollinen ei kohtuudella ole voinut havaita, kun verovelvollinen on toiminut vilpittömässä mielessä noudattaen kaikkia tullausilmoitustaan koskevia, voimassa olevassa lainsäädännössä asetettuja säännöksiä.

(— —)"

12 — Tuonti- tai vientitullien maksamisvelvoitteen sisältävään tullimenettelyyn ilmoitetuista tavaroista verovelvolliselta kantamatta jääneiden tuonti- ja vientitullien kantamisesta "jälkikannossa" 24 päivänä heinäkuuta 1974 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1697/79 (EYVL 1979 L 197, s. 1). Tämä asetus kumottiin edellä alaviitteessä 2 mainitulla yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2913/92. — Asetus N:o 1697/79 suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa.

SEIM siis väittää, että toimivaltaiset viranomaiset olisivat voineet olla jälkikannossa kantamatta vaadittua määrää, kunhan velallinen on toiminut vilpittömässä mielessä. SEIM myös vaati hakemuksensa siirtämistä tullihallitukselle, jotta se siirtäisi hakemuksen lopulta Euroopan yhteisöjen komissiolle, jotta komissio päättäisi tileihin kirjatun summan kantamatta jättämisestä komission 20.6.1980 antaman asetuksen (ETY) N:o 1573/80 [13] säännösten mukaisesti.

20. Tullihallitus, joka tulkitsi SEIMin hakemuksen siitä, että jälkikannossa kantamista koskeva asia siirrettäisiin komissiolle, jotta komissio päättäisi kantamatta jättämisestä, (tileihin kirjatun tuontitullin) peruuttamishakemukseksi, hylkäsi hakemuksen apulaispäällikön päätöksellä pääasiallisesti seuraavien syiden perusteella:

— EUR.1-tavaratodistuksen aiheettomasti myöntäneiden vientivaltion tulliviranomaisten virhe ei vaikuta asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdan soveltamiseen;

— maksettavan määrän määränneet jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset valvovat asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdan soveltamisedellytysten täyttymistä;

— EUR.1-tavaratodistuksen myöntävillä viranomaisilla on oikeus jälkitarkastaa näitä todistuksia;

— asetuksen 5 artiklan 2 kohta koskee tapausta, jossa jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat erehtyneet määrätessään maksettavaksi pienemmän määrän kuin mikä olisi pitänyt maksaa: myöhemmin epätarkoiksi tai pätemättömiksi osoittautuneiden, tulli-ilmoitukseen liitettyjen asiakirjojen hyväksyminen on luonteenomainen esimerkki tilanteesta, jossa tulliviranomaiset eivät ole toimineet virheellisesti.

21. Tribunal Tributário de Segunda Instânciaan (jäljempänä Tribunal) tekemällään valituksella SEIM vaati tämän päätöksen kumoamista vedoten seuraaviin seikkoihin:

— edellytykset sille, etteivät toimivaltaiset viranomaiset kanna vaadittua määrää jälkikannossa, ovat täyttyneet asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

13 — Tuonti- tai vientitullien maksamisvelvoitteen sisältävään tullimenettelyyn ilmoitetuista tavaroista verovelvolliselta kantamatta jääneiden tuonti- ja vientitullien kantamisesta "jälkikannossa" annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdan soveltamisesta 20 päivänä kesäkuuta 1980 annettu komission asetus (ETY) N:o 1697/79 (EYVL 1980 L 161, s. 1).

— ottaen huomioon vaaditun määrän (yli 2 000 ecua), päätöksen tekeminen kuuluu komission toimivaltaan asetuksen N:o 1573/80 mukaisesti;

— samaan lopputulokseen päädyttäisiin, jos sovellettaisiin asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohtaa.

22. Kumoamiskanteeseen antamassaan vastineessa vastaajana oleva viranomainen korosti, että se on toimivaltainen kantamaan tullit jälkikannossa, koska Euroopan yhteisöjen komissio tekee kantamatta jättämistä koskevan päätöksen vain silloin, kun kyseinen määrä on suurempi kuin 2 000 ecua.

23. Virallinen syyttäjä katsoi, että SEIMin Porton tullitoimipaikan johtajalle osoittama hakemus oli valinnainen hallintovalitus ja niinpä tästä hakemuksesta tehdyssä valituksenalaisessa päätöksessä tyydyttiin vahvistamaan tullien määräämistä koskeva päätös. Tämän vuoksi virallinen syyttäjä vaati kanteen hylkäämistä.

24. SEIM vastasi, ettei se riitauta tullien määräämistä vaan päätöksen, jolla hylättiin sen tekemä, maksettavaksi määrätyn määrän peruuttamismenettelyn aloittamista koskeva hakemus, joka olisi pitänyt toimittaa komission ratkaistavaksi. SEIM korosti myös, että tässä päätöksessä lausuttiin välttämättömästä hallintovalituksesta, minkä vuoksi päätöksestä voidaan valittaa.

25. Tribunal huomauttaa, että vaikka SEIM vaati tuontitulleina maksettavaksi määrättyjen määrien kantamatta jättämistä sen sijaan, että se olisi vaatinut tämän määrän, jota se ei sitä paitsi ole maksanut, peruuttamista, tullihallitus on katsonut hakemuksen koskevan peruuttamista ja se on tulkinnut näin SEIMin vaatimusta siitä, että asia siirrettäisiin komissiolle, jotta komissio päättäisi olla kantamatta tuontitulleja jälkikannossa.

III — Ennakkoratkaisukysymykset

26. Voidakseen ratkaista sen käsiteltäväksi saatetun riidan Tribunal on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat neljä ennakkoratkaisukysymystä:

"a) Ottaen huomioon tämän ennakkoratkaisupyynnön II osassa esitetyt huomautukset, 24 päivänä heinäkuuta 1979 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1697/79 säädetyn jälkikannossa tapahtuvan tullin kantamismenettelyn samoin kuin 2 päivänä heinäkuuta 1979 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1430/79 säädetyn maksettavaksi jo

määrättyjen, muttei vielä maksettujen tullien peruuttamismenettelyn, on kysyttävä, sovelletaanko kansallisen tulliviranomaisen *20 päivänä kesäkuuta 1980 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1574/80 7 artiklan 1 kohdan* nojalla tullien maksamisen peruuttamishakemuksesta tekemässä hylkäävässä päätöksessä aineellisia verosäännöksiä vai yhteisön hallinnollisia oikeussäännöksiä, vai onko tulliyksikkö päätöstä tehdessään toiminut verotustehtävässään vai varsinaisessa hallinnollisessa tehtävässään. Mikä on tämän päätöksen oikeudellinen luonne?

b) Onko asetuksen (ETY) N:o 1430/79 1 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettua käsitettä *tullit, joita ei vielä ole maksettu,* tulkittava suppeasti niin kuin sillä viitattaisiin tulleihin, joiden maksamista on lykätty?

c) Kun asianomainen on vedonnut seikkoihin, jotka voivat kuulua sellaisten erityistilanteiden oikeudelliseen ryhmään, jotka aiheutuvat muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista [asetuksen (ETY) N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3069/86], oliko kansallisen tulliviranomaisen arvioitava tuontitullien peruuttamishakemusta 12 päivänä joulukuuta 1986 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3799/86 5 artiklan 2 kohdan nojalla edellä mainittuun 13 artiklan 1 kohtaan sisältyvän yleisen kohtuullisuuslausekkeen valossa?

d) Eikö 12 päivänä joulukuuta 1986 annetun asetuksen (ETY) N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohta ole pätemätön sen takia, että se on asetuksen (ETY) N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdan vastainen, kun 4 artiklan 2 kohdan c alakohdassa rajoitetaan erityistilanteita, joissa tullit voidaan peruuttaa, enemmän kuin on välttämätöntä yhteisön muiden etujen suojaamiseksi?"

IV — Vastaukset ennakkoratkaisukysymyksiin

A — Vastaus ensimmäiseen kysymykseen

27. Ensimmäisellä kysymyksellä yhteisöjen tuomioistuinta on pyydetty toteamaan, mikä on sen päätöksen oikeudellinen luonne, joka on tehty asetuksen N:o 1574/80 7 artiklan 1 kohdan soveltamisesta aiheutuvien tuonti- tai vientitullien palauttamis- tai peruuttamishakemuksesta. Toisin sanoen yhteisöjen tuomioistuinta on pyydetty toteamaan, koskeeko tämä päätös aineellista oikeutta ja onko se tehty aineellisoikeudellisia verosäännöksiä soveltaen vai koskeeko päätös menettelyä ja onko se tehty hallinto-oikeudellisia menettelytapasääntöjä soveltaen. Tribunal katsoo, että sen toimivaltaan kuuluvan kansallisen oikeuden ongelman ratkaisu riippuu tästä vastauksesta.

28. Vastineessaan komissio epäilee, voidaanko ennakkoratkaisupyyntöä ottaa tutkittavaksi. Komissio katsoo, ettei ennakkoratkaisukysymys koske asetuksen kyseisen säännöksen tulkintaa, jolla taattaisiin yhteisön oikeuden yhtenäinen soveltaminen, vaan yhteisöjen tuomioistuinta on pyydetty ratkaisemaan abstraktisti kysymys peruuttamishakemuksen hylkäämispäätöksen oikeudellisesta luonteesta, jotta kansallisen oikeuden tasolla ratkaistaisiin, mikä tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään asiaa.

Komissio vetoaa väitteidensä tueksi asiassa Foglia [14] annettuun tuomioon, jonka mukaan yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä on myötävaikuttaa lainkäyttöön jäsenvaltioissa tulkitsemalla yhteisön oikeuden sovellettavaa säännöstä eikä antamalla neuvoa-antavia lausuntoja yleisluonteisista tai hypoteettisista kysymyksistä [15].

29. Myös Portugalin hallitus katsoo, että yhteisöjen tuomioistuimelle esitetty kysymys ei koske yhteisön lainsäädännön soveltamista, koska kysymys asetuksen N:o 1574/80 7 artiklan perusteella tehdyn päätöksen luonnehtimisesta esiintyy vain sisäisessä oikeudessa, eikä se näin ollen kuulu yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan.

14 — Asia 244/80, tuomio 16.12.1981 (Kok. 1981, s. 3045).

15 — Ks. edellä alaviitteessä 14 mainittu asia Foglia, tuomion 18 ja 20 kohta.

30. Sen perusteella, mitä kansallinen tuomioistuin esittää ennakkoratkaisupyyntöä koskevan päätöksensä II osassa, Portugalin oikeudessa erotellaan tullia koskevat verotukselliset oikeudenkäyntiasiat, jotka kuuluvat Tribunais Fiscais Aduaneirosin toimivaltaan, tullia koskevista hallinnollisista oikeudenkäyntiasioista, joiden osalta Tribunal on toimivaltainen. Ensimmäinen ryhmä käsittää oikeudenkäyntiasiat, jotka koskevat itse toimenpidettä, jolla tullimaksut kirjataan tileihin, ja jotka liittyvät tulliyksikön vero-oikeudellisen tehtävän hoitamiseen, kun taas toinen ryhmä käsittää oikeudenkäyntiasiat, jotka koskematta itse tileihin kirjaamista liittyvät tähän toimenpiteeseen ja kuuluvat tulliyksiköiden hallinnolliseen toimivaltaan eli kun on kyseessä valitus tullin vero-oikeudellisiin kysymyksiin liittyvistä hallinnollisista päätöksistä.

31. Tässä tapauksessa nousee esille kysymys yhteisön oikeuden säännösten tulkinnasta jäsenvaltion tuomioistuinten välistä toimivallan jakoa koskevan sisäisen oikeuden ongelman ratkaisemiseksi. Tarkemmin sanoen kansallisten viranomaisten päätöksen, jolla peruuttamishakemus on hylätty ja joka on tehty yhteisön oikeussääntöjen perusteella, oikeudellisen luonteen määrittely on kansallisen tuomioistuimen mukaan välttämätön ennakkoedellytys, jotta pystytään ratkaisemaan tämän asian käsittelemiseen toimivaltaisen tuomioistuimen osoittamista koskeva sisäisen oikeuden ongelma.

32. Tämän tapauksen erityispiirteenä on se, että vaikkakin on totta, että tulkittavaa säännöstä eli asetuksen N:o 1574/80 7 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta välittömästi, tulkinta ei

kuitenkaan olisi neuvoa-antava lausunto yleisluonteisesta tai hypoteettisesta kysymyksestä, jolla ei ole mitään yhteyttä pääasian riitaan, kuten komissio on huomautuksissaan esittänyt, vaan päinvastoin, tulkinta liittyisi välittömästi kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan ongelman ratkaisemiseen [16]; niinpä onkin paikallaan hyväksyä jälkimmäinen vaihtoehto.

33. Yhteisöjen tuomioistuin on jo asiassa Bozzetti [17] antamassaan tuomiossa kiinnittänyt huomiota siihen, onko se toimivaltainen ratkaisemaan, mikä on kansallisen viranomaisen yhteisön lainsäädännön mukaisesti tekemän toimenpiteen luonne, jotta kansallinen tuomioistuin voisi kansallisen oikeuden perusteella ratkaista, mikä on toimivaltainen tuomioistuin. Tutkiessaan kysymystä maitoalan yhteisen markkinajärjestelyn yhteydessä käytetyn yhteisvastuumaksun oikeudellisesta luonteesta eli siitä, onko se veronluonteinen maksu vai ei, yhteisöjen tuomioistuin totesi, "ettei yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä ole puuttua yhteisön oikeuteen perustuvien tiettyjen tilanteiden luokittelusta kansallisessa tuomioistuinjärjestelmässä nousevien toimivaltakysymysten ratkaisemiseen". Yhteisöjen tuomioistuin jatkoi seuraavasti: "(— —) yhteisvastuumaksun luokitteleminen yhteisön sääntöjen mukaisesti ei kuitenkaan ole kansallisen oikeuden kannalta merkityksetöntä. Niinpä siitä koituu tiettyä etua, että kansalliselle tuomioistuimelle osoitetaan ne yhteisön oikeuden seikat, jotka voivat edistää ratkaisun löytymistä kansallisessa tuomioistuimessa esillä olevaan toimivaltakysymykseen" [18].

34. Seuraavaksi käsittelen kysymystä siitä, voidaanko tuonti- tai vientitullien peruuttamista säätelevän yhteisön voimassa olevan lainsäädännön perusteella määritellä kansallisen viranomaisen hoitaman tehtävän ja tekemän päätöksen oikeudellinen luonne silloin, kun kansallinen viranomainen hylkää peruuttamishakemuksen, jonka on tehnyt se, joka on velallinen tileihin kirjatusta määrästä. Niinpä on välttämätöntä tarkastella tullivelan syntymiseen ja lakkaamiseen liittyvää lainsäädäntökokonaisuutta, jotta nähdään, voidaanko tuontitullien peruuttamishakemuksen hylkäämisestä asetuksen N:o 1574/80 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti tehdyn päätöksen, jonka tekemiseen kansallinen tuomioistuin on toimivaltainen, oikeudellinen luonne määritellä.

35. Tullivelan syntymishetkellä voimassa olleessa tullivelasta 13 päivänä heinäkuuta 1987 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY)

16 — Ks. edellä alaviitteessä 14 mainittu asia Foglia, tuomion 21 kohta ja yhdistetyt asiat C-297/88 ja C-197/89, Dzodzi, tuomio 18.10.1990 (Kok. 1990, s. I-3763, 39 ja 40 kohta) ja asiassa C-231/89, Gmurzynska-Bscher, tuomio 8.11.1990 (Kok. 1990, s. I-4003, 22 ja 23 kohta).

17 — Asia 179/84, Bozzetti, tuomio 9.7.1985 (Kok. 1985, s. 2301, 17 ja 18 kohta).

18 — Ks. myös edellä alaviitteessä 14 mainittu asia Foglia, tuomion 21 kohta; alaviitteessä 16 mainittu yhdistetyt asiat Dzodzi, tuomion 39 ja 40 kohta sekä edellä alaviitteessä 16 mainittu asia Gmurzynska-Bscher, tuomion 20 kohta ja asia C-343/90, Lourenço Dias, tuomio 16.7.1992 (Kok. 1992, s. I-4673) ja asia C-83/91, Meilicke, tuomio 16.7.1992 (Kok. 1992, s. I-4871).

N:o 2144/87 [19] säädetään (2 artiklassa), että tuontitullivelka syntyy, kun:

"a) tuontitullien alainen tavara luovutetaan vapaaseen liikkeeseen (— —);

b) tuontitullien alainen tavara tuodaan säännösten vastaisesti yhteisön tullialueelle (— —)".

Edellä mainitun asetuksen 7 artiklassa säädetään, että tullien määräämisessä ratkaiseva ajankohta on se ajankohta, jona tullivelka syntyy.

36. Tuontitullien alaisen tavaran vapaaseen liikkeeseen luovuttamisen kaltaisen, tullivelan syntymisen aiheuttavan seikan tapahtuessa tulliviranomainen puuttuu asiaan jälkikannossa ja määrää päätöksellään tullivelan määrän. Tämä päätös kuuluu tullin (verotusluonteisiin) tehtäviin ja se on kyseisten tehtävien olennainen osa.

19 — EYVL 1987 L 201, s. 15. — Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa.

37. Asetuksen N:o 2144/87 8 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan tullivelka lakkaa:

"kun kyseiseen tavaraan liittyvät tuontitullit (— —) maksetaan tai kun ne tarvittaessa peruutetaan yhteisön voimassa olevien säännösten mukaisesti".

38. Edellä mainituista asetuksen N:o 2144/87 säännöksistä, tuonti- tai vientitullien jälkikannossa kantamisesta annetun asetuksen N:o 1697/79 säännöksistä ja tuontitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta annetun asetuksen N:o 1430/79 säännöksistä seuraa, että tuontitulleina maksettavan määrän määräämisestä alkaa tämän toimenpiteen elinkaari, joka päättyy, kun kyseisen määrän peruuttamishakemus hyväksytään.

39. Tarkemmin sanoen, kun tuontitullien peruuttamishakemus esitetään, päätöksen tekevä viranomainen, joka periaatteessa on asetuksen N:o 1430/79 16 artiklan mukaan se tullitoimipaikka, jossa maksettavat tullit kirjattiin tileihin, on toimivaltainen tätä

hakemusta tutkiessaan päätöksellään joko peruuttamaan tullit kumoamalla sen päätöksen vaikutukset, jossa tullit määrätään eli olemaan joko kokonaan tai osittain kantamatta asetuksen N:o 1430/79 1 artiklan 2 kohdan c alakohdan, luettuna yhdessä asetuksen N:o 1574/80 säännösten kanssa, mukaisesti tileihin kirjattuja tuontitulleja, tai epäämään peruuttamisen. Kaikki päätöksen tekevän viranomaisen hakemuksen tässä käsittelyvaiheessa tekemät toimenpiteet koskevat tätä samaa tullivelkaa eivätkä ne erotu harjoitetun toiminnan laadun (tulliverotuksellinen tai hallinnollinen toiminta) perusteella niistä toimenpiteistä, jotka viranomainen tekee tutkiessaan asiaa kantaakseen tuontitullit jälkikannossa. Toisin sanoen viranomainen toimii kummassakin tapauksessa tullin verotuksellisessa tehtävässä, joka on sille kyseisessä lainsäädännössä annettu tehtäväksi, ja soveltaa aineellista tullilainsäädäntöä.

40. Päädyn tähän lopputulokseen myös tarkastelemalla viranomaisen tekemän kyseisen päätöksen vaikutuksia sellaisina kuin ne ilmenevät myös asetuksessa N:o 1430/79 (1 artiklan 2 kohdan d alakohta) peruuttamiselle annetusta määritelmästä. Yhdessä asetuksen N:o 2144/87 edellä mainitun 8 artiklan kanssa tulkittuna tästä määritelmästä seuraa, että myönteinen päätös peruuttamishakemuksesta on toimenpide, jonka vaikutus on vastakkainen (contrarius actus) päätökselle, jossa jälkikannossa määrätään (asetuksen N:o 1697/79 mukaisesti) tullit maksettavaksi, koska kyseisen hakemuksen hyväksymispäätös koskee maahantuojalla olevia, tullia koskevia velvollisuuksia ja aiheuttaa tileihin kirjatun, mutta maksamattoman tullivelan lakkaamisen joko kokonaan tai osittain.

41. Peruuttamishakemuksen hylkäämispäätös näyttää vaikutuksiltaan koko sen menettelyn osalta, joka alkoi tuontitullien (tässä tapauksessa jälkikannossa tehtynä) kantamispäätöksenä; peruuttamishakemuksen hylkäämispäätöksellä ei kuitenkaan lopullisesti ratkaista velvollisuutta maksaa toimivaltaisten viranomaisten jälkikannossa vahvistamaa määrää tai muuteta tätä velvollisuutta. Katson kuitenkin, että yhteisön edellä mainitun lainsäädännön perusteella en voi todeta eroa peruuttamishakemuksen hylkäämispäätöksen tai hyväksymispäätöksen välillä niiden vaikutusten perusteella, koska kummassakin tapauksessa asiaan soveltuvat samat yhteisön tullilainsäädännön säännökset ja päätöksen tekevä viranomainen hoitaa samaa tehtävää, mikä sille on annettu yhteisön oikeuden kyseisissä säännöksissä eli tulliverotuksellista tehtävää. [20]

42. Niinpä ehdotankin, että ensimmäiseen kysymykseen vastataan seuraavasti:

"Tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 16 ja 17 artiklan soveltamissäännöksistä 20 päivänä kesäkuuta

20 — Tämä ratkaisu näyttää myös vakuuttavammalta kansalliselle tuomioistuimelle, joka toteaa ennkkoratkaisupyyntöä koskevan päätöksensä 43 kohdassa seuraavaa: "Näyttää siltä, että viranomainen, joka hylkää määrättyjä, mutta vielä maksamattomia tuontitulleja koskevan vapautushakemuksen, toimii julkisen hallinnon verotuksellisten tehtävien hoitajana ja soveltaa aineellisia verosäännöksiä konkreettiseen tapaukseen. Ei ole epäilystäkään siitä, että oikeussäännöksissä, joissa säädetään peruuttamisen edellytyksistä [esim. asetuksen (ETY) N:o 1430/79 2 artikla ja 13 artiklan ensimmäinen kohta] rajoitetaan kielteisesti 24.7.1979 annetussa asetuksessa (ETY) N:o 1697/79 säädettyjä tuontitullien soveltamisalan osatekijöitä."

1980 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1574/80 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti tehty päätös, joka koskee maksettavien tullien peruuttamis- tai palauttamishakemuksen hylkäämistä, on tehty aineellisten tullisäännöksien perusteella tullitoimipaikan hoitaessa tulliverotuksellista tehtävää. Kansallisen tuomioistuimen on tehtävä tästä toteamuksesta johtopäätökset ratkaistakseen toimivaltansa asiassa."

B — *Vastaus toiseen kysymykseen*

43. Kansallinen tuomioistuin kysyy, onko asetuksen N:o 1430/79 1 artiklan 2 kohdan d alakohtaa, joka koskee *tulleja, joita ei vielä ole maksettu*, tulkittava suppeasti niin, että kyseinen kohta koskee vain tulleja, joiden maksamista on lykätty.

44. Kansallinen tuomioistuin korostaa ennakkoratkaisupyyntöä koskevassa päätöksessään (63 kohta), että peruuttamishakemuksen edellytyksenä on maksuajan myöntäminen; myös Portugalin hallitus korostaa tätä kirjallisissa huomautuksissaan.

45. Tämän väitteen pääasiallinen perustelu löytyy asetuksen N:o 1430/79 perustelukappaleista. Toisessa perustelukappaleessa todetaan konkreettisesti, että "ne tuontitullit, jotka on maksettu tai joiden maksua on lykätty, voivat osoittautua suuremmiksi kuin lainmukaisesti maksettavien tuontitullien määrä, (— —) kun otetaan huomioon verotukseen liittyvät epätarkat tai epätäydelliset seikat, erityisesti ne, jotka koskevat tullien määräämisessä käytettyä valuuttaa, arvoa tai alkuperää; (— —) että näissä tapauksissa on perusteltua joko palauttaa tai peruuttaa aiheettomat summat".

46. Kansallinen tuomioistuin esittää vielä yhden argumentin tämän kannan tueksi. Se on päätynyt tähän lopputulokseen tarkasteltuaan asetuksen N:o 1430/79 2 artiklan 2 kohtaa, jossa säädetään kolmen vuoden määräajasta peruuttamis- tai palauttamishakemuksen tekemiselle, kun taas nyt tässä tapauksessa kyseessä olevana aikana maksuaikaa pidennettiin tai maksua lykättiin direktiivin 78/453/ETY [21] säännösten mukaan 30 päivällä (3 artikla) edellyttäen aina, että asianosainen asetti asianmukaisen vakuuden (2 artikla).

Toisin sanoen näyttää siltä, että kansallinen tuomioistuin haluaa tietää, kuinka asianomaiselle maahantuojalle myönnetty oikeus hakea tullivelkansa peruuttamista pitkän määräajan kuluessa sopii lopulta yhteen lykkäämisellä tavoitellun päämäärän itsenäisyyden säilyttä-

21 — Tuonti- tai vientitullien maksun lykkäämistä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhdenmukaistamisesta 22 päivänä toukokuuta 1978 annettu neuvoston direktiivi 78/453/ETY (EYVL 1978 L 146, s. 19).

misen kanssa; päämääränähän on helpottaa tuontitulleina tileihin kirjatun määrän maksamista.

47. Komissio korostaa, että toisessa perustelukappaleessa oleva viittaus "tuontitulleihin (— —), joiden maksua on lykätty" [22], on vain viittaus direktiivissä 78/453 tarkoitettuun ja siinä säänneltyyn tilanteeseen, eikä viittauksella tavoiteltu muuta kuin sellaisen olemassa olevan menettelyn toteamista, johon voitiin lisätä asetuksella N:o 1430/79 luotu uusi menettely; asetuksen N:o 1430/79 mukaan maksamiselle myönnetty määräaika on tullien maksamiselle annettu helpotus, jonka tavoitteena on taata taloudellisten toimijoiden yhdenvertainen kohtelu tuonti- tai vientitullien kantamisessa.

48. On ensinnäkin erikoista, että kansallinen tuomioistuin mainitsee asetuksen N:o 1430/79 2 artiklan 2 kohdan eikä saman asetuksen 13 artiklan 2 kohtaa, johon se nojautuu siihen nimenomaisesti viittamatta tarkastellessaan SEIMin hakemusta. Tämä selittäminen ei luonnollisesti muuta asiallisesti mitenkään tarkasteltavana olevaa ongelmaa.

49. Portugalin hallituksen esittämää perustelua, jonka myös ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin oli hyväksynyt, ei voida hyväksyä. Päättelen asetuksen N:o 1430/79 1 artiklan 2 kohdan d alakohdan säännöksen sanamuodosta, että käsitteellä "peruuttaminen" tarkoitetaan "sellaisten tuonti- tai vientitullien joko kokonaan tai osittain kantamatta jättämistä, jotka niiden kantamisesta vastaava viranomainen on kirjannut tileihin, mutta joita ei vielä ole maksettu". Toisin sanoen säännöksen, jossa vahvistetaan peruuttamisen edellytykset, sanatarkan tulkinnan mukaan ennalta saatu maksuaika ei ole välttämätön, jotta velallinen voisi esittää tullivelkansa peruuttamishakemuksen.

50. Tämä ratkaisu seuraa myös asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 2 kohdan ensimmäisestä alakohdasta, jossa säädetään nimenomaisesti, että "tuontitullit (— —) peruutetaan (— —) hakemuksesta, joka on jätettävä kyseiseen tullitoimipaikkaan ennen kantamisesta vastaavan viranomaisen tekemästä, mainittujen tullien tileihin kirjaamisesta laskettavan 12 kuukauden määräajan päättymistä". Jos ennalta tapahtunutta maksuajan myöntämistä pidettäisiin välttämättömänä edellytyksenä peruuttamishakemuksen esittämiselle, rikottaisiin tätä selkeää säännöstä, jossa ei aseteta tällaista edellytystä. Komissio korostaa myös tätä huomautuksissaan.

51. Lykkäyksen myöntämiselle ja peruuttamishakemuksen hyväksymiselle asetettujen määräaikojen yhteensovittamisen vaikeuteen

22 — Ensimmäisessä perustelukappaleessa todetaan jo, että direktiivin 78/453 mukaisesti "näiden tuontitullien maksua voidaan tietyillä edellytyksillä lykätä".

viittaavaan kansallisen tuomioistuimen kysymykseen vastaamiseksi on mielestäni myös välttämätöntä tarkastella sitä tavoitetta, jonka vuoksi maksuaikaa myönnetään tai tullit peruutetaan.

52. Silloin kun toimivaltainen viranomainen päätöksellään kirjaa tuontitullit tileihin tavaroita maahantuotaessa ja niitä vapaaseen liikkeeseen laskettaessa, maahantuojan on periaatteessa mukauduttava tähän ja maksettava nämä tullit. Verovelvollisen tilannetta voidaan direktiivin 78/453 mukaisesti helpottaa myöntämällä tälle vakuuden asettamista vastaan maksuaikaa sen jälkeen, kun maksettava määrä on kirjattu tileihin, siihen saakka kunnes verovelvollinen voi maksaa sen, ja tämä tapahtuu ilman, että tällä olisi merkitystä kyseisen määrän maksuvelvollisuuteen tai että tällä poistettaisiin tämä velvollisuus.

53. Asetuksen N:o 1430/79 edellä mainitussa 13 artiklassa, jossa säädetään tuontitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta tietyillä edellytyksillä, pyritään rajoittamaan tuontitullien maksaminen jälkikannossa tilanteisiin, joissa se on perusteltua ja joissa se on yhteensopivaa perustavaa laatua olevien periaatteiden kuten luottamuksensuojan periaatteen kanssa [23].

54. Jos näitä kahta menettelyä (lykkäämis- ja peruuttamismenettelyä) tarkastellaan, todetaan, että yhteisöjen lainsäätäjän mukaan nämä kaksi menettelyä toimivat toisistaan erillisinä ilman, että kummankaan riippumattomuutta vaarannettaisiin. Lyhyestä maksuajasta säätäminen ei ole yhteensopimatonta sen kanssa, että tuontitulleina tileihin kirjattujen tuontitullien peruuttamishakemuksen esittämiselle asetetaan toisenlainen määräaika (tässä tapauksessa pidempi määräaika). Myöskään tämän lisäsyyn vuoksi en voi katsoa, että peruuttamisen edellytyksenä olisi ennalta tapahtunut maksuajan myöntäminen. Päinvastaisessa tapauksessa asetuksen N:o 1430/79 1 artiklan 2 kohdan d alakohdan suppeasta tulkinnasta seuraisi, ettei saavutettaisi päämäärää, jota tuontitullien peruuttamishakemuksen ehdollisella hyväksymismenettelyllä tavoitellaan, koska peruuttamishakemus olisi ollut esitettävä maksun lykkäämiselle varatussa lyhyemmässä määräajassa.

55. Näin ollen toiseen kysymykseen on vastattava seuraavasti:

"Tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta 2 päivänä heinäkuuta 1979 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 1 artiklan 2 kohdan d alakohdassa ei edellytetä ennalta myönnettyä maksuaikaa, jotta tuontitulleina maksettavaa määrää koskeva peruuttamishakemus voitaisiin hyväksyä."

23 — Ks. edellä alaviitteessä 6 mainittu asia Hewlett Packard France, tuomion 46 kohta.

C — *Vastaus neljänteen kysymykseen*

56. Järjestelmällisyyden vuoksi tarkastelen ensin neljättä kysymystä, koska mielestäni näyttää välttämättömältä ratkaista kansallisen tuomioistuimen tässä kysymyksessä esittämä ongelma ennen kolmanteen kysymykseen vastaamista.

57. Neljännellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin kysyy yhteisöjen tuomioistuimelta, onko asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohta pätemätön siitä syystä, että siinä rajoitetaan erityistilanteita, joissa tullit voidaan peruuttaa, enemmän kuin on välttämätöntä yhteisön muiden etujen suojaamiseksi ja että se näin ollen on asetuksen N:o 1430/79 edellä mainitun 13 artiklan 1 kohdan vastainen.

58. Viimeisessä ennakkoratkaisukysymyksessä, jossa epäillään komission asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohdan pätevyyttä, esitetty ongelma koskee erityisesti sitä, onko kyseinen lainsäädäntö annettu noudattaen asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa myönnettyjä valtuuksia. Asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa komissio valtuutetaan ryhtymään toimenpiteisiin; komission on kuitenkin noudatettava ylemmänasteisen pääperiaatteen eli suhteellisuusperiaatteen, jonka mukaisesti myös tätä valtuutussäännöstä on tulkittava, asettamia rajoja. Toisin sanoen asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tavoiteltu päämäärä ja toteutettu toimenpide eivät saa olla epäsuhteessa toisiinsa.

59. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä [24] todellakin ilmenee, että yhteisön tavoittelemien yleistä etua palvelevien päämäärien ja kansalaisten oikeuksiin vaikuttavien toimenpiteiden välillä on suhteellisuusperiaatteen perusteella oltava sopiva suhde. Toisin sanoen toimenpiteen on oltava välttämätön ja asianmukainen tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi, haitat eivät saa ylittää etuja, olla suhteettomia tavoiteltuun päämäärään nähden, taikka merkitä oikeuksien keskeistä sisältöä vahingoittavaa sietämätöntä puuttumista oikeuksiin.

60. Asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohdan päämääränä on, ettei vapaaseen liikkeeseen ilmoitettujen tuotteiden tullietuuskohtelun myöntämiseksi esitettyjen asiakirjojen lainmukaisuuden jälkitarkastus menetä tehoaan. Tämä päämäärä saavutetaan sillä, että tulliviranomaiset hylkäävät jokaisen peruuttamishakemuksen, joka perustuu pelkästään siihen, että esitetään asiakirjoja, jotka myöhemmin todetaan vääriksi, väärennetyiksi tai kyseisen tullietuuskohtelun myöntämiseen kelpaamattomiksi, vaikka ne olisi esitetty vilpittömässä mielessä.

24 — Ks. esim. asia 265/87, Schräder, tuomio 11.7.1989 (Kok. 1989, s. 2237, 21 kohta) ja asia 5/88, Wachauf, tuomio 13.7.1989 (Kok. 1989, s. 2609, 18 kohta).

61. Näissä olosuhteissa komission valitsema keino osoittautuu periaatteessa asianmukaiseksi ja välttämättömäksi asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi, koska keinona, jolla varmistetaan koko jälkitarkastusjärjestelmän tehokkuus, on todellakin se, että toimivaltaisilla viranomaisilla on mahdollisuus hylätä peruuttamishakemukset, jotka perustuvat esitettyihin asiakirjoihin, joita ei ole pätevästi annettu, vaikka ne olisi esitetty vilpittömässä mielessä.

62. Oikeuskäytännön tarkastelu puoltaa myös tätä näkökantaa. Ennen komission riidanalaisen asetuksen antamista yhteisöjen tuomioistuin tarkasteli asiassa Van Gend & Loos vastaan komissio, komission tekemän kahden päätöksen kumoamisvaatimusta; nämä päätökset oli tehty kantajina olevien yhtiöiden niiden maksettavaksi määrättyjen tuontitullien peruuttamiseksi toimivaltaisille kansallisille viranomaisille esittämien hakemusten vuoksi. Kantajat perustivat hakemuksensa asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdan säännöksiin ja väittivät muun muassa, etteivät ne tienneet, että kyseiset todistukset eivät olleet päteviä. Yhteisöjen tuomioistuin totesi seuraavaa: "Ei itse asiassa voida kiistää, että jälkitarkastukset menettäisivät suuren osan hyödyllisyydestään, jos tullit voitaisiin peruuttaa yksistään väärien todistusten käyttämisen perusteella" [25]. Komission asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohdan riidanalainen säännös on ilmeinen osoitus tästä oikeuskäytännöstä.

25 — Yhdistetyt asiat 98/83 ja 230/83, Van Gend & Loos v. komissio, tuomio 13.11.1984 (Kok. 1984, s. 3763, 13 kohta).

63. Tämän jälkeen tarkastelen viimeistä suhteellisuusperiatteen osatekijää, johon päättyy komission asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohdan riidanalaisen säännöksen pätevyysvalvonnan tarkastelu: eivätkö tämän lainsäädännön haitat ylitä sen etuja? Toisin sanoen keskityn tarkastelemaan sitä, onko komission antama kyseinen lainsäädäntö epäsuhteessa asetuksessa N:o 1430/79 olevaan valtuuttamissäännökseen.

64. Jos tarkastelen asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan riidanalaisen säännöksen sanamuotoa, totean, että tätä säännöstä voidaan ensi näkemältä pitää sellaisena, että sillä rajoitetaan ilmaisun "aiheutuvat muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista" merkitystä. Näin on muuten komissiokin todennut huomautuksissaan. Siltä osin kuin komissio on säätänyt, että myös muita olosuhteita voidaan ottaa huomioon arvioitaessa maahantuojan vastuun laajuutta tai liiketoimintaan liittyvää riskiä maahantuojan esittäessä todistuksia, jotka myöhemmin kumotaan, vaikka se olisi esittänyt ne vilpittömässä mielessä, komissio on kuitenkin kiistatta toiminut asetuksessa N:o 1430/79 ja sen 13 artiklan 2 kohdassa annetun toimivallan rajoissa.

65. Katson voivani tehdä tästä erittelystä sen johtopäätöksen, että asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohta ei vaaranna

"peruuttamisoikeuden" keskeistä sisältöä, ettei sillä estetä asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohtaan sisältyvän yleisen kohtuullisuuslausekkeen soveltamista, kuten kansallinen tuomioistuin korostaa, vaan siinä asetetaan kyseisen artiklan soveltamissääntö, jottei kyseistä artiklaa tulkittaisi ylenpalttisen laajasti, mikä ei lopulta vastaisi yhteisöjen lainsäätäjän tahtoa. Tämä ilmenee kohdasta "sen estämättä, että muita tilanteita on arvioitava tapauskohtaisesti", joka on asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan alussa ja kohdasta "erityistilanteita, jotka aiheutuvat muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista". Näitä seikkoja on korostettu sekä komission että Portugalin hallituksen esittämissä huomautuksissa, kun ne väittävät, että asetus N:o 3799/86 oli pätevä.

66. Niinpä ehdotankin, että neljänteen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan seuraavasti:

"Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 4 a, 6 a, 11 a ja 13 artiklan soveltamissäännöksistä 12 päivänä joulukuuta 1986 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohta on annettu neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa olevan riittävän valtuutuksen perusteella eikä se ole suhteellisuusperiaatteen vastainen."

D — *Vastaus kolmanteen kysymykseen*

67. Kolmannella kysymyksellä yhteisöjen tuomioistuinta on pyydetty toteamaan, olisiko kansallisen viranomaisen pitänyt asetuksen N:o 3799/86 5 artiklan 2 kohdan perusteella tarkastella tuontitullien peruuttamishakemusta edellä mainittuun 13 artiklan 1 kohtaan sisältyvän "yleisen kohtuullisuuslausekkeen" valossa sen jälkeen, kun SEIM oli vedonnut seikkoihin, jotka saattoivat kuulua sellaisten erityistilanteiden oikeudelliseen ryhmään, jotka aiheutuvat muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista (asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohta).

68. Asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohdassa on vahvistettu erottelu, kun siinä säädetään, että tileihin kirjattujen tuontitullien peruuttamiseksi ei riitä, että asianomainen maahantuoja esittää asiakirjoja, jotka myöhemmin kumotaan, koska ne on todettu vääriksi, väärennetyiksi tai vapaaseen liikkeeseen laskettujen tavaroiden tullietuuskohtelun myöntämiseen kelpaamattomiksi, vaikka ne olisi esitetty vilpittömässä mielessä. Esitetty kysymys koskee erottelun lisäksi erityisesti sitä, voiko toimivaltainen viranomainen tutkia sen käsiteltäväksi saatettua peruuttamishakemusta asetuksen N:o 1430/79 13 artiklassa olevan yleisen kohtuullisuuslausekkeen valossa.

69. Ensin minun on huomautettava, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön [26] mukaan kyseisellä 13 artiklalla, jossa on vahvistettu yleinen kohtuullisuuslauseke, pyritään rajoittamaan tuontitullien jälkikannossa maksaminen tapauksiin, joissa se on perusteltua ja perustavaa laatua olevan luottamuksensuojan periaatteen mukaista. Yhteisöjen tuomioistuin ei viittaa yleiseen periaatteeseen vaan ainoastaan yleislausekkeeseen ja tämän vuoksi käsittelen, Portugalin hallituksen ja komission esittämiä väitteitä verrattuani, erityisen tarkasti tämän lausekkeen pätevyyttä tässä asiassa yrittäen kuitenkin varoa kaikkea sellaista yleistämistä, joka voisi aiheuttaa sekaannusta.

70. Olennainen seikka, jota Portugalin hallitus vastustaa, on ensinnäkin se seikka, että toimivaltaiset viranomaiset ovat pitäneet SEIMin tekemää hakemusta, joka koski asetuksen N:o 1697/9 5 artiklan 2 kohdan edellytysten mukaisesti määrättyjen tuontitullien kantamatta jättämistä asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdan mukaisena peruuttamishakemuksena, mikä, kuten myös kansallinen tuomioistuin myös toteaa, on perusteltua sisäisessä oikeusjärjestyksessä vallitseva inkvisitorinen periaate huomioon ottaen. Tämä kysymys ei aiheuta erityisiä ongelmia, koska vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuimella ei ennakkoratkaisumenettelyssä ole toimivaltaa tulkita kansallisen lain säännöksiä — konkreettisesti niitä säännöksiä, joissa säädetään hallintoelimien toimivallasta — eikä ratkaista sitä, ovatko nämä säännökset yhteensopivia yhteisön oikeuden kanssa [27].

71. Portugalin hallituksen väitteiden mukaan kansallisen viranomaisen ei pitänyt a fortiori tutkia SEIMin esittämää hakemusta asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan valossa, koska kyseinen viranomainen ei voinut luokitella esitettyä hakemusta uudelleen. Toisaalta, vaikka kansallisen viranomaisen olisi pitänyt tutkia hakemus, hakemukseen olisi tullut antaa hylkäävä päätös, koska peruuttamista ei voida asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohdan perusteella myöntää silloin, kun esitetään asiakirjoja, jotka myöhemmin todetaan vääriksi, väärennetyiksi tai kyseisen tullietuuskohtelun tuoduille tavaroille myöntämiseen kelpaamattomiksi, vaikka ne olisi esitetty vilpittömässä mielessä.

72. Katson, että Portugalin hallituksen esittämien vastaväitteiden ensimmäinen osa ei ole perusteltu ja olen tältä osin samaa mieltä asiasta komission kanssa.

73. Tosiseikka on, että asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohdassa on vahvistettu erottelu sulkemalla pois peruuttamishakemuksen automaattinen

26 — Ks. edellä alaviitteessä 5 mainitut asiat Papierfabrik Schoellershammer v. komissio, tuomion 3 kohta ja Cerealmangimi ja Italgrani v. komissio, tuomion 10 kohta.

27 — Ks. esim. asia C-17/92, Distribuidores Cinematográficos, tuomio 4.5.1993 (Kok. 1993, s. I 239, 8 kohta).

hyväksyminen silloin, kun esitetään kelpaamattomia asiakirjoja, vaikka ne olisi esitetty vilpittömässä mielessä.

74. Silloin kun tuontitullien peruuttamishakemus on esitetty, kansallinen tulliviranomainen voi tutkia sitä muutetun asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdasta ilmenevän yleisen kohtuullisuuslausekkeen valossa, siltä osin kuin hakemus on muotoiltu niin, että siitä ilmenee, että tämän artiklan soveltamisedellytykset, sellaisina kuin ne ovat komission tämän artiklan soveltamissäännöksistä komission myöhemmin antamissa asetuksissa (erityisesti asetuksen N:o 1574/80 2 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa luettuna yhdessä asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen kanssa) myös vahvistettu, ovat täyttyneet.

75. Koska asetuksen N:o 3799/86 4 artiklassa oleva luettelo ei ole tyhjentävä vaan esimerkinomainen, kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut [28], toimivaltaisten viranomaisten tehtävänä on selvästikin arvioida tapauskohtaisesti, onko tässä luettelossa mainitsematon konkreettinen tilanne sovellettavassa yhteisön lainsäädännössä tarkoitettu erityistilanne. Toisin sanoen jos kyseessä eivät ole asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitetut tilanteet, näiden viranomaisten tehtävänä on arvioida peruuttamishakemusta yleisen kohtuullisuuslausekkeen valossa ottaen huomioon myös kaikki ne seikat, jotka kyseinen taloudellinen toimija esittää ja jotka täyttävät 13 artiklan edellytykset.

76. Asetuksen N:o 3799/86 5 artiklan 2 kohdan mukaan ainoastaan kansallisella viranomaisella on toimivalta arvioida, ovatko esitetyt syyt todellakin 4 artiklan 2 kohdassa säädettyjä erikoistilanteita, ja tarvittaessa hylätä tuontitullien peruuttamishakemus tai saman asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti siirtää hakemus komission ratkaistavaksi.

77. Johtopäätöksenä esitän, että kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava seuraavasti:

"Siltä osin kun yhtiö vetoaa tuontitullien peruuttamishakemuksessaan paitsi siihen, että on esitetty asiakirjoja, jotka myöhemmin todetaan vääriksi, väärennetyiksi tai tullietuuskohtelun myöntämiseen kelpaamattomiksi, vaikka asiakirjat oli esitetty vilpittömässä mielessä, myös seikkoihin, jotka voivat aiheutua muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista, kansallisen tulliviranomaisen on arvioitava tätä hakemusta tuontitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta 2 päivänä heinäkuuta 1979 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdasta ilmenevän yleisen kohtuullisuuslausekkeen valossa."

28 — Ks. edellä alaviitteessä 6 mainittu asia Hewlett Packard France, tuomion 39 kohta ja julkisasiamies Tesauron samassa asiassa esittämän ratkaisuehdotuksen 10 kohta.

Ratkaisuehdotus

Edellä esittämäni huomioon ottaen ehdotan yhteisöjen tuomioistuimelle, että se vastaisi ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

"1) Tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 16 ja 17 artiklan soveltamissäännöksistä 20 päivänä kesäkuuta 1980 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1574/80 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti tehty päätös, joka koskee maksettavien tullien peruuttamis- tai palauttamishakemuksen hylkäämistä, on tehty aineellisten tullisäännöksien perusteella tullitoimipaikan hoitaessa tullin verotustehtävää. Kansallisen tuomioistuimen on tehtävä tästä toteamuksesta johtopäätökset ratkaistakseen toimivaltansa asiassa.

2) Tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta 2 päivänä heinäkuuta 1979 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 1 artiklan 2 kohdan d alakohdassa ei edellytetä ennalta myönnettyä maksuaikaa, jotta tuontitulleina maksettavaa määrää koskeva peruuttamishakemus voitaisiin hyväksyä.

3) Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 4 a, 6 a, 11 a ja 13 artiklan soveltamissäännöksistä 12 päivänä joulukuuta 1986 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohta on annettu neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa olevan riittävän valtuutuksen perusteella eikä se ole suhteellisuusperiaatteen vastainen.

4) Siltä osin kun yhtiö vetoaa tuontitullien peruuttamishakemuksessaan paitsi siihen, että on esitetty asiakirjoja, jotka myöhemmin todetaan vääriksi, väärennetyiksi tai tullietuuskohtelun myöntämiseen kelpaamattomiksi, vaikka asiakirjat

oli esitetty vilpittömässä mielessä, myös seikkoihin, jotka voivat aiheutua muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista, kansallisen tulliviranomaisen on arvioitava tätä hakemusta tuontitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta 2 päivänä heinäkuuta 1979 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdasta ilmenevän yleisen kohtuullisuuslausekkeen valossa."